

Səmədova Nərgiz Namiq qızı,

Bakı Dövlət Universiteti Hüquq fakültəsinin Beynəlxalq ümumi hüquq kafedrasının

“Beynəlxalq iqtisadi hüquq” ixtisaslaşması üzrə II kurs magistrantı

E-mail: nargizsamedova2026@gmail.com

UOT 341.9:004.738.5

DOI: <https://doi.org/10.30546/2218-9130.045.2026.354>

BİRLƏŞMİŞ MİLLƏTLƏR TƏŞKİLATININ BEYNƏLXALQ TİCARƏT HÜQUQU ÜZRƏ KOMİSSİYASININ (UNCITRAL) FƏALİYYƏTİ ÇƏRÇİVƏSİNDƏ ELEKTRON KOMMERSİYANIN BEYNƏLXALQ HÜQUQİ TƏNZİMLƏNMƏSİ

Açar sözlər: elektron kommersiya, elektron sənəd, avtomatlaşdırılmış sistem, beynəlxalq müqavilə, Model Qanun.

Ключевые слова: электронная коммерция, электронный документ, автоматизированная система, международное соглашение, Модельный закон.

Keywords: electronic commerce, electronic document, automated system, international agreement, Model Law.

X əsrin 90-cı illərindən başlayaraq elm və texnologiyanın sürətlə inkişafı dövlətlər arasında iqtisadi münasibətlərin, xüsusilə də kommersiya, ticarət və onlarla bağlı digər münasibətlərin yeni formalarının meydana gəlməsi ilə nəticələnmişdir. Xüsusilə inkişaf tendensiyaları telekommunikasiya sahəsində, qlobal şəbəkələrdə və rabitə texnologiyalarında özünü göstərdiyi üçün, bu vasitələrlə həyata keçirilən

əməliyyatların beynəlxalq tənzimlənməsi zərurəti yaranmışdır. Beynəlxalq kommersiyanın yeni formalarının inkişaf etməsi və qarşılıqlı əməkdaşlıqla bağlı münasibətlərin tənzimlənmə zərurətinin meydana gəlməsi, beynəlxalq iqtisadi hüququn uyğunlaşdırılması ilə nəticələnmişdir ki, bu da özlüyündə beynəlxalq təşkilatların fəaliyyəti olmadan təsəvvür edilə bilməzdi. Elektron kommersiya ilə bağlı beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən hazırlanmış normativ baza ayrı-ayrı dövlətlərin milli qanunvericilik sistemləri üçün əsas hüquqi çərçivə olmuşdur. Bu gün bir çox dövlətlərin, həmçinin Azərbaycan Respublikasının milli qanunvericilik sistemində də bu hüquqi çərçivələr əsasında elektron kommersiya fəaliyyəti ilə bağlı ayrı-ayrı qanunlar qəbul edilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik sistemində də bu istiqamətdə normativ hüquqi baza formalaşdırılmış və elektron kommersiyanın hüquqi tənzimlənməsi ilə bağlı elektron imza, elektron ticarət, rəqəmsal əməliyyatlar, elektron sənəd və digər elektron əməliyyatlarla bağlı

fəaliyyəti tənzim edən qanunvericilik aktları işlənib hazırlanmışdır. Bu qanunlardan elektron ticarətin təşkili və həyata keçirilməsinin hüquqi əsaslarını, elektron ticarət haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyəti, onun iştirakçılarının hüquq və vəzifələrini, müəyyən edən “Elektron ticarət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu [1], həmçinin elektron sənədin və elektron imzanın istifadəsini, elektron sənəd dövriyyəsində onların hüquqi və təşkilati əsaslarını və əlaqədar subyektlərin hüquqlarını müəyyən edən “Elektron imza və elektron sənəd haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu qeyd oluna bilər [2].

Dövlətlərarası iqtisadi münasibətlərin elektron formada həyata keçirilməsi üzrə ilkin hüquqi bazanın formalaşması və milli qanunvericilik sistemlərinə bu sahədə uyğunlaşdırılmış normaların daxil edilməsi məhz beynəlxalq təşkilatların fəaliyyəti ilə bağlıdır. Hazırda bu təşkilatların fəaliyyəti nəticəsində elektron və rəqəmsal mühitdə yeni normativ aktların işlənib hazırlanması, elektron kommersiya üzrə beynəlxalq qaydaların hazırlanması və dövlətlərin öz qanunvericilik sistemlərini bu çərçivə qanunlara uyğunlaşdırmaqla yeni qanunların qəbul edilməsi davam etməkdədir.

Beynəlxalq səviyyədə elektron kommersiya ilə bağlı hüquqi tənzimləmənin və beynəlxalq əməkdaşlığın müəyyən edilməsində əhəmiyyətli rolə malik olan təşkilatlar sırasında 1945-ci ildə yaradılmış BMT-nin fəaliyyətini qeyd etmək olar. BMT öz fəaliyyətini ayrı-ayrı orqanları vasitəsilə həyata keçirməkdədir. BMT-nin bu istiqamətdə fəaliyyəti üzrə Beynəlxalq Ticarət Hüququ üzrə Komissiyasının (UNCITRAL) fəaliyyəti xüsusi olaraq qeyd edilməlidir. UNCITRAL beynəlxalq ticarət hüququ üzrə islahatlar sahəsində ixtisaslaşmış, əsas hüquqi orqan olaraq universal üzlüyə malik olan və fəaliyyətində beynəlxalq biznes qaydalarının modernləşdirilməsi və uyğunlaşdırılması üzrə əsas fəaliyyət gücünə sahib olan orqanlardan biridir [4].

UNCITRAL tərəfindən 1992-ci ildən etibarən elektron formada həyata keçirilən əməliyyatlar üçün hüquqi çərçivənin müəyyən edilməsi, elektron sənədlərin kağız ekvivalenti statusu ilə təmin edilməsi və bu sahədə qaydaların işlənilməsi ilə bağlı işlərə başlanılmışdır [3]. Elektron ticarət hüququnda ayrı-seçkiliyə yol verməmək, funksional ekvivalentlilik və texnoloji neytrallıq prinsipləri əsas götürülərək elektron vasitələrdən, informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə aparılan kommersiya əməliyyatlarının hüquqi tənzimlənməsi və bu sahədə hüquqi maneələrin aradan qaldırılması məqsədi ilə BMT Baş Assambleyası tərəfindən 1996-cı ildə UNCITRAL fəaliyyəti çərçivəsində “Elektron ticarət haqqında” Model Qanun qəbul edilmişdir [5]. Model Qanunda “İnformasiya sistemi”, “Məlumat mesajı”, “Elektron məlumat mübadiləsi (EDI)” kimi beynəlxalq elektron kommersiya əməliyyatlarının həyata keçirilməsi ilə bağlı bir çox terminlərə anlayış verilmişdir. Qanunda “Məlumat mesajı” termininə elektron və ya oxşar vasitələrlə, həmçinin elektron məlumat mübadiləsi (EDI), teleqram, telekopiya və digər elektron rabitə vasitələri ilə yaradılan, saxlanılan, alınan və göndərilən məlumatlar kimi anlayış verilmişdir [6]. Model Qanun elektron kommersiya ilə bağlı hüquqi qaydalar müəyyən etməklə iştirakçı dövlətlərin milli qanunvericilik sistemlərində mövcud olan hüquqi maneələrin aradan qaldırması üçün, eyni zamanda ənənəvi formada kağız daşıyıcılarda həyata keçirilən kommersiya əməliyyatları ilə elektron formada həyata keçirilən əməliyyatlara bərabər münasibət göstərilməsi üçün vacib və əhəmiyyətli mənbə rolunu oynayır. Həmçinin qanunda öz əksini tapan prinsiplər beynəlxalq iqtisadi hüquqda elektron kommersiya ilə bağlı qaydaların tətbiq olunmasının təməl elementi kimi çıxış etmişdir.

Model Qanun çərçivəsində elektron kommersiya üçün əhəmiyyət kəsb edən müddəalardan başlıcası elektron məlumat mesajının hüquqi

etibarlılığı ilə bağlı qaydaların müəyyən edilməsidir. Qanunun II fəslində məlumat mesajlarının hüquqi tənzimlənməsi məsələsinə toxunulmuş və qeyd edilmişdir ki, sənədin məhz məlumat mesajı formasında, yəni elektron formada olması əsas gətirilərək onun hüquqi statusu ilə bağlı hər hansı bir maneə yaradıla bilməz, o, hüquqi qüvvəsi ilə bağlı, icrası və etibarlılığı ilə bağlı rədd edilə bilməz. Həmçinin qanunda elektron sənədlərin məhkəmə mübahisələrində sübut kimi dəyərləndirilməsi və nəzərə alınması ilə bağlı çərçivə qaydalar da müəyyən edilmişdir. Burada əlavə olaraq qeyd edilir ki, məhkəmə prosesində məlumat mesajının sübut qismində tətbiqindən yalnız onun elektron formada olması əsas gətirilərək imtina oluna bilməz, həmçinin onun sübut qismində dəyərləndirilməsi zamanı yaradılması, saxlanması, ötürülməsi və emalı ilə bağlı bütün əməliyyatların etibarlılığı, hansı mənbədən əldə olunması və digər əsaslı amillər nəzərə alınmalıdır.

Elektron sənəd dövriyyəsində mühüm yer tutan və texniki etibarlılıq meyarlarının müəyyən edilməsi üçün əsaslardan biri olan, BMT çərçivəsində elektron kommersiya ilə bağlı milli qanunvericilik sistemləri üçün əsas beynəlxalq mənbə kimi rəhbər qaydaları özündə birləşdirən elektron imza ilə bağlı Model Qanundur. UNCITRAL tərəfindən işlənib hazırlanmış və Baş Assambleya tərəfindən 2001-ci ildə qəbul edilmiş “Elektron imzalar haqqında” Model Qanun (MLES) [7] məhz bu meyarları özündə ehtiva edir. Bu qanun elektron imzaların etibarlılığının müəyyən edilməsi, onlara əl imzası ilə bərabər yanaşılması, bu sahədə elektron imzanın hüquqi tənzimlənməsi ilə bağlı müasir, ədalətli və uyğunlaşdırılmış qanunvericilik bazasının yaradılması, elektron vasitələrdən istifadə etməklə yaradılan sənədlərin etibarlılığı mövzusunda qeyri-müəyyənliyin aradan qaldırılması, həmçinin texnologiyalara üstünlük verilmədən neytral yanaşma prinsipi əsas götürülməklə hüquqi çərçivənin

müəyyən edilməsi məqsədi ilə qəbul edilmişdir. Model Qanun ənənəvi sənədlərdə öz əksini tapan əl imzasının əvəzedicisi olaraq elektron identifikasiyanın əhəmiyyətini və həmçinin gələcəkdə iki forma arasında yarana biləcək ziddiyyətlərin həlli üçün hüquqi çərçivəni müəyyən edərək, UNCITRAL sənədləri üçün ortaq olan prinsiplərə əsaslanaraq beynəlxalq hüququn iştirakçıları üçün ortaq, ədalətli normativ bazanın formalaşdırılmasına xidmət edir. Model Qanun ayrı-ayrı dövlətlərin milli qanunvericilik sistemləri üçün başlıca çərçivə olmuş və onların elektron imza ilə bağlı hüquqi qaydalarının formalaşmasına şərait yaratmışdır. Qanunun 2-ci maddəsində “Sertifikat”, “elektron imza”, “məlumat mesajı”, “İmza sahibi” kimi milli qanunvericilik sistemləri üçün əhəmiyyətli olan terminlərə anlayış verilmişdir. 2-ci maddənin (a) yarımbəndində “Elektron imza” termininə anlayış verilmiş və onun məlumat mesajında olan, ona əlavə edilmiş və ya məntiqi olaraq əlaqəli olan, məlumat mesajı ilə əlaqədar imza atan şəxsi müəyyən etmək və məlumat mesajında olan məlumatlara imza atan şəxsin təsdiqini göstərmək üçün elektron formada olan məlumatlar olduğu qeyd edilmişdir [8]. Model Qanunda imza sahibinin davranışı, elektron imzanın etibarlılığı, elektron imzada hər hansı dəyişikliyin edilməsi, elektron imzanın dəstəklənməsi, elektron imza sahibinin nəzarəti, sertifikatlaşdırılma xidməti ilə bağlı müddəalar ayrı-ayrı maddələr üzrə tənzimlənməmişdir.

23 noyabr 2005-ci ildə BMT tərəfindən Beynəlxalq müqavilələrdə elektron kommunikasiyalardan istifadə haqqında Konvensiya qəbul edilmişdir (**Nyu-York, 2005**) [9]. Konvensiyada elektron kommunikasiya vasitələri ilə bağlanan müqavilələrin, ənənəvi kağız daşıyıcılarla ekvivalentliliyi əsas götürülərək, onların etibarlılığı və icra oluna bilməsinin təmin edilməsi, bu sahədə mövcud maneələrin aradan qaldırılması və prosesin asanlaşdırılması əsas məqsədlər kimi müəyyən edilmişdir. Konvensiyanın qəbul

edilməsinin mühüm cəhətlərindən biri də onun UNCITRAL tərəfindən hazırlanmış iki model qanuna – “Elektron ticarət haqqında” Model Qanuna və “Elektron imzalar haqqında” Model Qanuna əsaslanmasıdır. Konvensiyada bu qanunlarda qeyd edilən üç başlıca prinsip əsas götürülmüşdür. Həmçinin Konvensiya Model Qanunlarda nəzərdə tutulan bəzi müddəaların yenilənməsi və tamamlanmasına yönəlmişdir. Konvensiyanın 1-ci maddəsində onun hansı elektron kommunikasiya vasitələrinə tətbiq edildiyi, 2-ci maddəsində tətbiq dairəsindən çıxarılan müqavilələr, 9-cu maddəsində elektron sənədlərlə kağız daşıyıcıda hazırlanan sənədlər, eləcə də elektron identifikasiya ilə əl imzası arasında ekvivalentliyin təmin edilməsi məsələləri tənzimlənir. Konvensiyanın dövlətlər üçün əhəmiyyət kəsb edən müddəalarından biri də 3-cü maddəsidir. Bu maddəyə əsasən, müqavilə tərəflərinə Konvensiyanın müddəalarını dəyişdirməyə yalnız o halda icazə verilir ki, bu dəyişikliklər icazə verilən hədləri aşmasın və Konvensiyanın tətbiqini istisna etməsin.

UNCITRAL-ın beynəlxalq səviyyədə elektron kommersiya ilə bağlı fəaliyyəti bununla yekunlaşmamış və elektron sənəd dövriyyəsinin daha da təkmilləşdirilmiş formalarının tənzimlənməsi üzrə qaydalar müəyyən etmişdir. Məlum olduğu kimi, müasir dövrdə elektron formada köçürülmə imkanı olan, elektron sənəd dövriyyəsinə elektron formada ötürülə bilən sənədlər, məlumatlar və yazılar kommersiya münasibətlərinin mühüm elementini təşkil edir. Həm ölkə daxilində, həm də ölkələrarası elektron formada ötürülə bilən bu elementlərin hüquqi qüvvəsinin müəyyən edilməsi və qanuni istifadəsinin təmin edilməsi ilə bağlı beynəlxalq səviyyədə tənzimlənmə zərurəti yaranmışdır.

2017-ci ildə UNCITRAL tərəfindən texnoloji neytrallıq prinsipinə və funksional ekvivalentlik yanaşmasına əsaslanaraq müxtəlif növ elektron formada ötürülə bilən sənədlər, məlumatlar

və yazılara tətbiq oluna bilən ümumi qaydalar müəyyən edən “Elektron ötürülə bilən qeydlər haqqında” Model Qanun qəbul edilmişdir [10]. Qanunda “Qeydlər” anlayışına təkcə sənədlər deyil, həmçinin məlumatlar və yazılar da aid edilmişdir. Qanunun I fəslində qanunun tətbiq dairəsi və ümumi prinsiplərə, II fəslində funksional ekvivalentlik prinsipinə, III fəslində qeydlərin istifadəsi ilə bağlı müddəalara, IV fəslində sərhədlərarası tanınma ilə bağlı müddəalara həsr olunmuşdur. Qanun elektron ötürülə bilən qeydlərə ənənəvi qaydada hazırlanan sənədlərə və ya alətlərə funksional olaraq bərabər olan sənədlərin tətbiq olunması və həmçinin bu tip sənədlərin sahibinə öhdəliyin icrası ilə bağlı hüquqlar müəyyən edən, onun mülkiyyətini başqasına verməklə tələbin icraya yönəldilməsinə imkan verən kağız əsaslı sənəd kimi anlayış verilmişdir. Köçürülə bilən sənədlər kommersiya əməliyyatlarının həyata keçirilməsində vacib alətlərdən hesab olunur və buraya veksellər, anbar qəbzələri, konosamentlər aid edilir. Onların mövcudluğu kommersiya əməliyyatlarının sürətli, asan, təhlükəsiz formada həyata keçirilməsinə və bununla bağlı avtomatlaşdırılmış sistemlərdən istifadə etməklə yeni kommersiya formalarının yaranmasına şərait yaratmışdır. Model Qanun həmçinin UNCITRAL mətnlərinin əsasını təşkil edən prinsiplərə əsaslanaraq elektron ötürülə bilən qeydlər üçün onların etibarlılıq şərtləri və hüquqi qüvvəsi ilə bağlı hüquqi çərçivə müəyyən edir.

UNCITRAL-ın beynəlxalq hüquqda elektron kommersiyanın tənzimlənməsi sahəsində növbəti mühüm fəaliyyəti isə 2024-cü ildə “Elektron ticarət haqqında” Model Qanuna (1996) və beynəlxalq müqavilələrdən “Elektron rabitədən istifadə haqqında” Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Konvensiyasına (2005) əsaslanaraq “Avtomatlaşdırılmış müqavilələr haqqında” Model Qanun qəbul edilməsi olmuşdur [11]. Qanun maşın–maşın əməliyyatlarının istifadəsi, elektron kommersiya əməliyyatları ilə bağlı “ağıllı

müqavilələrin tətbiqi”, avtomatlaşdırılmış sistemlərdən istifadənin təmin olunması, “süni intellekt” sistemlərinin tətbiqi ilə beynəlxalq kommersiya əməliyyatlarının asanlaşdırılması məqsədi ilə qəbul edilmiş və bu məsələlərlə bağlı qaydaları özündə ehtiva etmişdir. Model Qanunun “Təriflər” adlanan 1-ci maddəsinin (a) yarımbəndində “Avtomatlaşdırılmış sistem”-ə fiziki şəxsin zəruri nəzarəti və ya müdaxiləsi olmadan əməliyyatları keçirə bilən kompüter sistemi kimi anlayış verilmişdir [12].

Qanun milli qanunvericilik sistemləri üçün bu tip müqavilələrlə bağlı hüquqi maneələrin aradan qaldırılması məqsədi ilə beynəlxalq səviyyədə elektron kommersiya əməliyyatlarına dair qaydalar müəyyən edir. Avtomatlaşdırılmış müqavilələrin yaradılması, icrası və süni intellektin tətbiqi ilə bağlı onların qanuniliyi üzrə hüquqi çərçivəni formalaşdırır.

Müasir dövrdə informasiya texnologiyalarının inkişaf etməsi, süni intellekt sistemlərinin müxtəlif əməliyyatların həyat keçirilməsində rolunun artması bu əməliyyatların həyata keçirilməsində insan iştirakının əhəmiyyətli dərəcədə azalmasına səbəb olmuşdur. Bu hal, təbii olaraq avtomatlaşdırılmış sistemlər vasitəsilə həyata keçən elektron kommersiya əməliyyatlarına da təsir göstərmişdir. Nəticədə avtomatlaşdırılmış müqavilələrin etibarlılığının müəyyən edilməsi, müqavilə hüququ ilə bağlı qaydaların tətbiq olunması ilə bağlı suallar meydana çıxır. Model Qanun öz növbəsində bu problemlərin həlli ilə bağlı hüquqi çərçivə müəyyən edir. Burada diqqət yetirilməli məqam odur ki, Model Qanun avtomatlaşdırılmış müqavilələr üçün yeni müqavilə hüququnun tənzimlənməsi ilə bağlı müddəalar müəyyən etmir. O, mövcud müqavilə hüququ ilə bağlı qanunvericilik normalarının avtomatlaşdırılmış müqavilələrə tətbiq olunması üçün mövcud maneələrin aradan qaldırılmasına xidmət edir. Model Qanun milli qanunvericilik sistemlərinə onların müqavilə hüququndan kənar

hər hansı avtomatlaşdırılmış sistemlə hazırlanan müqavilələr üçün müqavilə hüququ ilə bağlı yeni qayda müəyyən etmir və ya süni intellektdən istifadə ilə bağlı yeni hüquqi müddəalar nəzərdə tutmur. Qanun, elektron kommersiya iştirakçıları arasında müqavilə münasibətlərinə süni intellekt sistemlərinin və avtomatlaşdırılmış sistemlərin tətbiqinə əsaslanan, eyni zamanda həmin müqavilə hüququ normalarına zidd olmayan onların elektron formada həyata keçirilməsi ilə bağlı etibarlılıq və hüquqi statusları şərtlərini özündə birləşdirən çərçivə xarakterli hüquqi qaydalar müəyyən edir.

Beləliklə, beynəlxalq iqtisadi hüquqda elektron kommersiyanın hüquqi tənzimlənməsi ilə bağlı effektiv və dayanıqlı nəticənin əldə edilməsi üçün mühüm amillərdən biri UNCITRAL-ın fəaliyyəti çərçivəsində hazırlanan beynəlxalq normaların, model qanunların, tövsiyələrlə müəyyən edilən qayda və prinsiplərin milli qanunvericiliyə integrasiyasının gücləndirilməsidir. Eyni zamanda dövlətlərin bu aktları əsas hüquqi çərçivə kimi nəzərə alması, rəqəmsal və elektron əməliyyatlara uyğun hüquqi mexanizmlərin təkmilləşdirilməsi və inkişaf etdirilməsi zəruridir. UNCITRAL fəaliyyəti isə bu sahədə qaydaların müəyyən edilməsi ilə kifayətlənmir; təşkilatın mühüm istiqamətlərindən biri inkişaf etməkdə olan ölkələrdə elektron kommersiya sahəsində beynəlxalq uyğunlaşmanın təmin edilməsi, iqtisadi integrasiyanın və əməkdaşlığın gücləndirilməsi, habelə təcrübə mübadiləsi vasitəsilə daha balanslı hüquqi mühitin formalaşdırılmasıdır.

Müasir dövrdə isə elektron kommersiyanın beynəlxalq hüquqi tənzimlənməsi sahəsində əsas problemlərdən biri UNCITRAL tərəfindən formalaşdırılan beynəlxalq hüquqi aktların hüquqi təbiəti ilə yanaşı, üzv dövlətlərin həmin aktların müddəalarını milli qanunvericiliyə nə dərəcədə və hansı sürətlə integrasiya etməsi məsələsidir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat siyahısı:

1. “Elektron ticarət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu (28 dekabr 2018-ci il tarixli əlavə və dəyişikliklərlə): [Elektron resurs]/<https://e-qanun.az/framework/10406>
2. “Elektron imza və elektron sənəd haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu (05 dekabr 2023-cü il tarixli əlavə və dəyişikliklərlə): [Elektron resurs]/ <https://e-qanun.az/framework/5916>
3. Aleksy Kwilinski, Ruslan Volynets, Inna Berdnik, Mykhailo Holovko, Pavlo Berzin /Concept and legal regulation in modern economic conditions/Allied Business Academies-2019 Vol: 22 Issue: 2S: [Electronic resource]/URL: <https://www.abacademies.org/articles/ecommerce-concept-and-legal-regulation-in-modern-economic-conditions-8186.html>
4. United Nations Commission on International Trade Law//About UNCITRAL: [Electronic resource]/URL:<https://uncitral.un.org/en/about>
5. UNCITRAL Model Nations Commission on International Trade Law(UNCITRAL)//UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce [Electronic resource].URL:https://uncitral.un.org/en/texts/ecommerce/modellaw/electronic_commerce
6. UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce with Guide to Enactment 1996 with additional article 5 bis as adopted in 1998//United Nations Digital Library System: [Electronic resource].URL: https://uncitral.un.org/sites/default/files/media-documents/uncitral/en/19-04970_ebook.pdf
7. UNCITRAL Model Law on Electronic Signatures(2001)//United Nations Commission on International Trade Law:[Electronic resource]/URL: https://uncitral.un.org/en/texts/ecommerce/modellaw/electronic_signatures
8. UNCITRAL Model Law on Electronic Signatures with Guide to Enactment 2001/ United Nations Commission on International Trade Law: [Electronic resource]/URL: <https://uncitral.un.org/sites/default/files/media-documents/uncitral/en/ml-elecsig-e.pdf>
9. United Nations Commission on International Trade Law/United Nations Convention on the Use of Electronic Communications in International Contracts (New York, 2005): [Electronic resource]/URL: https://uncitral.un.org/sites/default/files/media-documents/uncitral/en/06-57452_ebook.pdf
10. UNCITRAL Model Law on Electronic Transferable Records (2017)// United Nations Commission on International Trade Law: [Electronic resource]/URL: https://uncitral.un.org/sites/default/files/mediadocuments/uncitral/en/mletr_ebook_e.pdf
11. UNCITRAL Model Law on Automated Contracting (2024) // United Nations Commission on International Trade Law: [Electronic resource]/URL: <https://uncitral.un.org/en/mlac>
12. UNCITRAL Model Law on Automated Contracting with Guide to Enactment// United Nations Commission on International Trade Law: [Electronic resource]/URL: <https://uncitral.un.org/sites/default/files/2424674e-mlautomatedcontracting-rev1-ebook.pdf>

Самадова Наргиз Намиг гызы,

магистрант II курса по специальности “Международное экономическое право”

кафедры международного общего права юридического факультета

Бакинского государственного университета

**МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ В РАМКАХ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КОМИССИИ ОРГАНИЗАЦИИ ОБЪЕДИНЕННЫХ НАЦИЙ
ПО МЕЖДУНАРОДНОМУ ТОРГОВОМУ ПРАВУ (ЮНСИТРАЛ)**

РЕЗЮМЕ

Расширение электронной коммерции и связанных с ней цифровых торговых операций в глобальном масштабе привело к значительному прогрессу в формировании международными организациями международных право-

вых норм, касающихся электронной коммерции. Учитывая роль Комиссии ООН по международному торговому праву (ЮНСИТРАЛ) среди этих организаций, была изучена ее деятельность в этом направлении. В статье оценивается правовая сила электронных подписей, информационных сообщений, электронных документов и других электронных коммерческих операций с правовой точки зрения, а также анализируются важные и значимые статьи международных актов, принятых в рамках деятельности Комиссии Организации Объединенных Наций по международному торговому праву (ЮНСИТРАЛ) для регулирования электронной коммерции в национальных законодательных системах различных государств.

Samadova Nargiz Namig,

Second-year master's student, "International Economic Law" specialty,
Department of International General Law, Faculty of Law, Baku State University

**INTERNATIONAL LEGAL REGULATION OF ELECTRONIC COMMERCE WITHIN
THE FRAMEWORK OF THE ACTIVITIES OF THE UNITED NATIONS COMMISSION
ON INTERNATIONAL TRADE LAW (UNCITRAL)**

SUMMARY

The expansion of e-commerce and digital trade-related transactions in the global environment has led to significant progress in the formation of international legal rules related to e-commerce by international organizations. Considering the role of the UN Commission on International Trade Law (UNCITRAL) among these organizations, its activities in this direction were examined. The article evaluates the legal force of electronic signatures, information messages, electronic documents, and other electronic commercial transactions from a legal perspective, and analyzes the important and significant articles of international acts adopted for the international legal regulation of electronic commerce within the framework of the activities of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL) for the national legislative systems of various states.

Redaksiyaya daxilolma tarixi: 06.04.2026

Təkrar işlənməyə göndərilmə tarixi: 15.04.2026

Çapa qəbul olunma tarixi: 17.04.2026